

Nr 4.

Av herr **Olsson** i Stockholm m. fl., *angående demokratisering och förenkling av den centrala statsförvaltningen samt under densamma sorterande verk och institutioner.*

Vid 1936 års riksdag behandlades en motion framförd av den socialistiska riksdagsgruppen rörande demokratisering och förenkling av den centrala statsförvaltningen samt under densamma sorterande verk och inrättningar. I motionen framhölls, att från många håll under de senaste åren framförts en amper och berättigad kritik mot den rådande byråkratin i statsförvaltningen. Det talas om den "nådiga tågordningen", om den "oerhörda byråkratin i förvaltningen", om "ärenden som aldrig blir avgjorda" och förbittrade röster höjes rätt ofta mot hela det nuvarande byråkratiska systemet. Att så är förhållandet måste vara ganska naturligt, ty någon verklig rationalisering har icke förekommit. Den från början blygsamma statsapparaten har växt ut och slutligen fått alldeles orimliga proportioner. Visserligen har små ansatser gjorts att hejda denna utveckling, men några effektiva resultat har aldrig uppnåtts. Byråkratien har i stället blivit allt fastare rotad och förvaltningsapparaten har växt med denna. Orsakerna till detta förhållande äro många. De växlande konjunkturerna har spelat en viss roll likaså politiska skiftningar i samhällslivet. Naturligtvis har även samhällsutvecklingen i sin helhet haft en väsentlig betydelse i fråga om den statliga förvaltningens utveckling. Och i detta senare fall har den statliga utvecklingen varit en betingad nödvändighet av samhällsutvecklingen i allmänhet. Men utväxterna på den statliga förvaltningsapparaten är icke desto mindre både många och fula samt därtill synnerligen dyrbara. Dessa förhållanden har ej helt kunnat undgå vare sig riksdagen eller regeringar, ty utredningar har företagits, som givit vid handen att enskilda statsinstitutioner varit överorganiserade och att en begränsning därför måste vidtagas.

Den statliga organisationsnämnd som funnits har dock upphört utan att några större resultat av dess arbete kommit till synes. När femte tillfälliga utskottet år 1936 behandlade motionen var nog också den allmänna meningen att någonting förr eller senare måste göras. Under den diskussion som följde i riksdagens andra kammare förklarades av herr Hage bl. a. följande:

Jag vill i detta sammanhang även fästa uppmärksamheten på att man i vissa verk ordnar frågan om beviljande av ledighet och förordnandet av vikarie på så sätt, att lägre befattningshavare fatta beslut därom. När det emellertid gäller en del av de där gamla verken går det inte till på det sättet, utan där måste en framställning om ledighet eller ett vikariatsförordnande även för mycket kort tid gå upp till högre myndigheter.

Jag skall inte i detalj gå in på allt det där, men så mycket vill jag säga, att här gäller det områden, där det finns något att göra för dem, som verkligen vill sätta in sin kraft på att förenkla arbetsmetoderna. Särskilt med avseende å de äldre verken existera alltjämt arbetsmetoder, som kunde förtjäna att synas i sömmarna. Ur arbetsanskaffningssynpunkt kan det ju vara bra med sådana där metoder, men man kan väl knappast få anlägga dylika synpunkter, när det gäller frågor av denna beskaffenhet. Det är ju klart, att under kristider, när arbetslösheten är svår, även den synpunkten — att man kan bereda sysselsättning genom ett bibehållande av de gamla arbetsmetoderna — kan få göra sig gällande. När tiderna bli bättre och arbetstillgången ökar, kan det emellertid bli anledning att titta närmare på en hel del av dessa gammalmodiga arbetsmetoder.

Jag hörde nyss en kamrat berätta om en jägmästare, som tidigare varit anställd i ett enskilt företag, men som därefter fått anställning vid någon statlig institution. Denne jägmästare hade sagt, att han blivit alldeles förbluffad över de arbetsmetoder, som användas inom statsförvaltningen, och han hade tillagt: "Jag är van vid enklare, praktiska och arbetsbesparande metoder från den enskilda verksamhet där jag tidigare varit anställd. De arbetsmetoder som användes här göra att jag känner en fullständig otrevnad med arbetet."

Det är således alldeles uppenbart, att missförhållanden existerar inom statsförvaltningen. Lika säkert är att dessa inte kan bortopereras, utan att en grundlig utredning först vidtages. Det viktigaste är en demokratisering av hela förvaltningsapparaten och en omorganisering syftande till förenkling och avbyråkratisering. I anslutning till ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag till demokratisering och förenkling av den centrala statsförvaltningen samt under densamma sorterande verk och institutioner.

Stockholm den 12 januari 1938.

Arv. Olsson.

Nils Flyg.

Viktor Herou.